

I 4533 XIX 30,-

MIĘDZYSZKOLNY
K O N K U R S
T E A T R A L N Y
1966/1967

„m ł o d z i e ż
p o z n a j e t e a t r”

ORGANIZATORZY:
KURATORIUM OKRĘGU
S Z K O L N E G O
I T E A T R P O L S K I
W E W R O C Ł A W I U

Teatr Polski we Wrocławiu zbierał na przestrzeni ostatnich lat sporo doświadczeń w kontaktach z młodzieżą szkół średnich. Doświadczenia te nie dawały podstaw do optymistycznych przewidywań, jak wyglądać będzie oblicze kulturalne przyszłej naszej widowni. Młodzież pozostawała wobec teatru najczęściej obojętna. Czas poświęcany przez nią teatrowi był w wielu wypadkach czasem straconym. (Istnieje zasadnicza różnica między świadomym uczestnictwem w sztuce a biernym jej oglądaniem).

Zdarzały się wypadki (pisała o nich niejednokrotnie prasa) gorszącego zachowania się młodych widzów w teatrze: słynne już strzelanie z procy do aktorów, chęć wywołania „draki”, butelka wina w kieszeni. Ten stan rzeczy wraz z alarmującymi wieściami dochodzącymi z różnych teatrów w całym kraju kazał zastanowić się nad sprawą jako nad problemem pierwszej wagi, poszukać nowych sposobów dotarcia do świadomości młodzieży, rozbudzenia jej humanistycznych zainteresowań i wrażliwości artystycznej.

Postanowiliśmy odwołać się do ambicji młodzieży. Kierownictwo Teatru przyjęło zasadę, iż młodych widzów traktować należy jak widzów dorosłych szczególnie wrażliwych i ambitnych, którzy chcą być dorosłymi, chcą być partnerem do rozmowy.

Młodzież lubi chodzić do teatru na spektakle wieczorne razem z widzem dorosłym. I tak być powinno. Coraz rzadziej organizuje się przedstawienia przeznaczone wyłącznie dla młodzieży.

W lipcu 1966 roku Zespół Teatru Polskiego, podsumowując wyniki swojej dotychczasowej pracy i zastanawiając się nad zadaniami artystycznymi i społecznymi Teatru w sezonie 1966/67, uznał za swe zadanie pierwszoplanowe podjęcie próby nawiązania autentycznego kontaktu z młodą widownią, wykształcenia u młodzieży aktywnego stosunku do sztuki teatralnej, ambicji świadomego uczestnictwa w kulturze. Dążenia Teatru Polskiego znalazły oparcie i współbrzmienie w inicjatywie grupy młodzieży III Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu, która to grupa pod kierunkiem i opieką pedagogiczną pani mgr Natalii Skinder otworzyła pierwsze szkolne Koło Miłośników Teatru, powołując Krystynę Skuszanek, dyrektora Teatru Polskiego, na honorowego członka Koła. Miłośnicy Teatru z III Liceum (dziś już maturzyści) pobudzili inne szkoły do współzawodnictwa — z inicjatywy więc uczniów zaczął się rozprzestrzeniać w szkołach ruch miłośnictwa teatru.

Tak zrodziła się u progu sezonu 1966/67 idea Międzyszkolnego Konkursu Teatralnego. Idea znalazła pełne poparcie Kuratorium Wrocławskiego Okręgu Szkolnego.

Szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe Wrocławia i województwa wrocławskiego zaproszone zostały do wzięcia udziału w Konkursie. Równocześnie odbyły się dwa spotkania kierownictwa Teatru Polskiego z nauczycielami szkół średnich dla przedyskutowania celów i zasad Konkursu. Pierwsze spotkanie z polonistami w Ośrodku Metodycznym dla szkół średnich zawodowych, następne (zorganizowane

przez Komitet Dzielnicowy PZPR Stare Miasto — Wrocław) z szerszym gronem nauczycieli i kierowników szkół wrocławskich.

Dyskusje miały gorący i interesujący przebieg i wykazały, że problem kulturalnej edukacji młodzieży w opinii wychowawców i pedagogów jest sprawą, dla której zmobilizować należy najwięcej uwagi, sił i środków.

Międzyszkolny Konkurs Teatralny „Młodzież poznaje teatr” ogłoszony został przez Kuratorium i Teatr Polski w październiku 1966 roku i trwał do lipca 1967 r. (rok szkolny pokrywa się w czasie z sezonem teatralnym).

Siedem sztuk z repertuaru Teatru Polskiego zaproponowano młodzieży jako materiał służący „lekcjom teatru”:

1. W. SZEKSPIR — „JAK WAM SIĘ PODOBA”
2. A. FREDRO — „PAN JOWIALSKI”
3. B. BRECHT — „KARIERA ARTURO UI”
4. L. SCHILLER — „KULIG”
5. S. PRZYBYSZEWSKA — „SPRAWA DANTONA”
6. M. SZATROW — „SZOSTY LIPCA”
7. A. OSTROWSKI — „LAS”

Młody widz potraktowany został jako pełnowartościowy, inteligentny odbiorca sztuki, po obejrzeniu zaś spektaklu zaproszony do dyskusji.

W Konkursie zgłosiło udział 40 szkół, z Wrocławia i województwa Wrocławskiego.

Współzawodnictwo szkół dotyczyło:

1. Ilości uczniów oglądających przedstawienia (z wymienionego repertuaru) w stosunku do ogólnej ilości uczniów w szkole,
2. kultury zachowania się w teatrze,
3. wykorzystania przedstawień teatralnych w programie dydaktyczno-wychowawczym szkoły,
4. propagandy teatru na terenie szkoły.

W ramach konkursu zorganizowany został turniej teatralny, którego rozgrywki przebiegały w dwóch etapach. Był on sprawdzianem znajomości historii literatury dramatycznej i teatru, historii 20 lat Teatru Polskiego we Wrocławiu oraz znajomości objętych Konkursem przedstawień Teatru Polskiego. Rozgrywki turnieju, które miały również charakter rozrywkowo-widowiskowy, wykazały ogromne zainteresowanie młodzieży sprawami teatru, dobrą, a nawet niekiedy (jak w przypadku Technikum Budowlanego z Wrocławia i III Liceum Ogólnokształcącego) świetną znajomość historii dramatu i teatru i aktualnego życia teatralnego.

Rywalizacja młodzieży w turnieju była tym bardziej pasjonująca, że zmierzyła się młodzież techników i szkół zawodowych z młodzieżą liceów ogólnokształcących w obliczu kilkusetosobowej widowni, którą stanowili uczniowie szkół biorących udział w Konkursie. Na uwagę i podkreślenie zasługuje wysoka kultura zachowania się młodzieży w czasie rozgrywek mimo bardzo wysokiej temperatury emocji, jaką notuje się często na boiskach sportowych. Turniej prowadzili aktorzy Teatru Polskiego, pomocą służył również zespół techniczny Teatru.

Opiekę nad organizacją i przebiegiem imprezy sprawował aktor Zygmunt Bielawski.

- I miejsce w Turnieju zdobyła drużyna Technikum Budowlanego z Wrocławia, przygotowana przez polonistkę mgr Zofię Szymańską
- II miejsce — drużyna Koła Miłośników Teatru III Liceum Ogólnokształcącego z Wrocławia pod opieką mgr Natalii Skinder
- III miejsce — drużyna IV Liceum Ogólnokształcącego z Wrocławia pod opieką mgr Zofii Karpety.

Międzyszkolny Konkurs Teatralny przyniósł wzrost frekwencji młodzieży w teatrze: przy czym młodzież nie ograniczyła się do oglądania przedstawień objętych konkursem. Chodzenie do teatru zaczęło się stawać nawykiem. W listopadzie 1966 roku przychodziło na spektakl teatralny 30—40 uczniów z jednej szkoły, w listopadzie 1967 każda szkoła zamawia na spektakl J. Słowackiego „Snu srebrnego Salomei” i Moliera „Skąpca” po kilkaset biletów. Zdarza się także, że zapaleni miłośnicy teatru, bo i takich już wychował Konkurs, oglądają kilka razy to samo przedstawienie. Ta grupa młodych przyjaciół Teatru Polskiego czeka niemal co wieczór na otwarcie drzwi teatru, zna na pamięć całe partie tekstu oglądanych przedstawień (Janka Trojanowska z Technikum Ekonomicznego, Jerzy Włodarczyk z trójką swych kolegów z Technikum Budowlanego, Leszek Koszałka, Marek Gross, Danka Kwiatkowska z V Liceum Ogólnokształcącego i inni).

Drugi punkt współzawodnictwa konkursowego — kultura zachowania w teatrze — przyniósł szybko rezultaty: młody widz zaczął traktować obecność w teatrze jako wydarzenie odświętne, zaczął kontrolować własne zachowanie i zachowanie kolegów, poczuł się odpowiedzialny za atmosferę panującą na widowni w czasie przedstawienia. Recenzje uczniów z przedstawień Teatru Polskiego zawierają często uwagi dotyczące widowni, jej reakcji, kultury odbioru spektakli. Przedstawienia Teatru Polskiego stały się poważnym materiałem w programie dydaktyczno-wychowawczym szkół, które przystąpiły do Konkursu.

W odpowiedzi na ankietę Teatru Polskiego rozesłaną do zaprzyjaźnionych szkół poloniści podkreślają ogromną przydatność spektakli teatralnych w programie nauki języka polskiego. Cytujemy: „...teatr uczy kultury żywego słowa, wzbogaca wiedzę o człowieku, jest na pewno najradzykalniejszą lekcją literatury polskiej i obcej, nauką pogłębioną psychologią, odskocznią do nauki innych przedmiotów, np. historii...” Poloniści piszą dalej w ankiecie: „Młodzież była do głębi poruszona sztuką Brechta, w której sugestywna kreacja Artura obudziła przerażenie i głębokie refleksje, wyrażone w dyskusjach i recenzjach”, „przedstawienia «Sprawy Dantona» i «6 Lipca» uzupełniły wiedzę historyczną, były świetną nauką myślenia, ukazały w nowym świetle trudne zadania przywódców rewolucji...”

Szczegółową dokumentację wykorzystania przedstawień teatralnych w programie dydaktyczno-wychowawczym stanowią zapisy w dziennikach lekcyjnych. Notujemy: dyskusje, popisy krasomówcze — obrony i oskarżenia bohaterów sztuki, próby improwizacji odtwarzających tekst przedstawienia, wypracowania o sztuce, recenzje z przedstawień.

Recenzje nadsyłane do Teatru Polskiego (ponad 200 prac) świadczą dobrze o przygotowaniu uczniów przez wychowawców do odbioru sztuki. Dowodzą również, że młodzież rzetelnie studiuje materiał zawarty w programach do przedstawień, wydanych przez Teatr Polski. (Młodzież zakupuje kilkaset sztuk programów dziennie: zakorzenił się zwyczaj zbierania programów — w związku z czym Teatr Polski jest zmuszony podwyższyć poważnie nakład tego wydawnictwa).

Recenzje młodzieży stanowią też często ciekawe próby samodzielnej analizy przedstawień, prezentują własne, ciekawe sądy uczniów. Propaganda teatru na terenie szkoły miała najróżnorodniejsze formy. Oglądamy w szkołach całe „muzea” teatralne. Taśmoteki zawierające nagrania rozmów z reżyserami i aktorami (np. w Liceum Ogólnokształcącym w Oleśnicy lub Technikum Budowlanym we Wrocławiu), nagrania monologów lub dialogów z poszczególnych sztuk, plansze, fotogazetki i fotoreportaże własnoręcznie wykonane i opatrzone komentarzem (np. w Technikum Chemicznym w Żarowie), teatralne słowniki biograficzne i frazeologiczne opracowane własnym przemysłem przez zespół uczniów — namiętnych teatromanów, pomysłowe programy i afisze zapowiadające premierę, również autorstwa uczniów.

Kroniki teatralne są niejako legitymacją każdego kółka uczniowskiego. Ambicją jest posiadanie jak największej ilości autografów i fotosów z przedstawień Teatru Polskiego. Gazetki, wystawy i gabloty z własnymi artykułami (konfrontowanymi z wycinkami z prasy) są stałą i najbardziej popularną formą działalności propagandowej. Oryginalne formy to np. szkolny sejmik kultury poświęcony sprawom teatru, zorganizowany przez Koło Teatralne przy III Liceum Ogólnokształcącym, to współzawodnictwo szkół i teatralne quizy międzyszkolne, w czym specjalizują się Technikum Ekonomiczne i Budowlane, konkursy na recenzje (np. w V Liceum Ogólnokształc.), redagowanie własnych słowników i przewodników teatralnych. Efektem zaś propagandy teatru są stale powiększające się koła miłośników (ruch zainicjowany przez III Liceum), wierne kadry zapalonych teatromanów, którzy mimo ukończenia szkoły nadal pozostają w kółku, biorą czynny udział w zajęciach i systematycznie przychodzą na przedstawienia. Ta dodatkowa rola — zacieśnienia więzi koleżeńskiej, szczególnie jest widoczna na przykładzie Koła Teatralnego pozostającego pod opieką polonisty Tadeusza Patrzalka w V Liceum Ogólnokształcącym. Jest tu spora grupa zeszłorocznych maturzystów — dziś już studentów — związanych ze swym szkolnym Kołem Miłośników Teatru.

W Konkursie wzięło udział 40 szkół, w tym: 20 szkół z Wrocławia oraz 20 z terenu województwa.

Wyniki Konkursu oceniało jury złożone z przedstawicieli Kuratorium i Teatru Polskiego.

W ocenie wzięto pod uwagę: frekwencję na przedstawieniach (konkursowych) w stosunku do ilości młodzieży w szkole, wykorzystanie spektakli teatralnych w programie dydaktyczno-wychowawczym szkoły, formy i zasięg propagandy teatru na terenie szkoły, recenzje nadsyłane do Teatru Polskiego przez młodzież, ogólną kulturę zachowania się młodzieży w Teatrze oraz punktację Turnieju Teatralnego, przeprowadzonego w dwóch etapach w ramach Konkursu.